

SELKÄYDINVAMMAISET AKSON RY
RYGGMÄRGSSKADADES FÖRENING AKSON RF
THE FINNISH ASSOCIATION OF SPINAL CORD INJURED AKSON

LAUSUNTO

10.10.2014

Sosiaali- ja terveysministeriö
kirjaamo@stm.fi
milja.tiainen@stm.fi

**Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusraha-
etuuksista annetun lain muuttamisesta (hankenumero: STM097:00/2014)**

Selkäydinvammaiset Akson ry on selkäydinvammaisten henkilöiden valtakunnallinen potilasjärjestö. Järjestö edustaa 720 suomalaista selkäydinvammaista. Järjestö kehittää ja tukee selkäydinvammaisten henkilöiden hoito- ja kuntoutusmenetelmiä sekä edistää monin eri tavoin selkäydinvammaisten elämänlaatua.

Selkäydinvammaiset Akson ry yhtyy Vammaisfoorumi ry:n lausuntoon, mutta lisäksi haluamme korostaa seuraavia näkökulmia.

Kannatamme Kelan vammaisuuksien ja vaikeavammaisten lääkinnällisen kuntoutuksen välisen kytköksen purkua

Uudistus on erittäin tervetullut, koska tällä hetkellä on paljon henkilöitä jotka opiskelevat tai ovat työelämässä, mutta eivät saa vähintään korotettua vammais- tai hoitotukea ja näin ollen eivät ole oikeutettuja lain mukaiseen Kelan vaikeavammaisen lääkinnälliseen kuntoutukseen, vaikka opiskelu- tai työkyvyn ylläpitäminen sitä vaatisikin.

Myös henkilöt jotka ovat eläkkeellä ja saavat alinta hoitotukea, ovat kuntoutuksen ulkopuolella. Osa näistä henkilöistä kuitenkin haluaisi päästä takaisin opiskelu- tai työelämään, mutta eivät saa tarpeellista ja oikean-aikaista kuntoutusta tämän kytköksen vuoksi.

Selkäydinvammaiset Akson ry kannattaa myös vaikeavammaisuus käsitteen korvaamista vaativalla. Vaikeavammaisuus käsite viittaa vahvasti diagnoosipohjaisuuteen, eikä kerro mitään myöskään kuntoutuksen sisällöstä. Vaativa-käsitteellä viitataan kuntoutuksen asiantuntijaedellytyksiin ja moniammatillisuuteen.

**Vaativan kuntoutuksen ikäraja on nostettava vastaamaan joustavaa vanhuuseläkeiän 68-
vuoden ylärajaa**

Kuntoutus on tärkeä osa selkäydinvammaisen henkilön toimintakyvyn ylläpitämiseksi ja parantamiseksi. Hyvä toimintakyky mahdollistaa itsenäisemmän sekä terveemmän elämän ja tätä kautta säästää yhteiskunnan varoja.

Vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen yläikärajan tulisi noudattaa eläkeikärajoja. Vammaisen ihmisen oikeus lääkinnälliseen kuntoutukseen tulisi säilyä niin kauan kuin hän on työelämässä.

Kuntoutussuunnitelma

Selkäydinvammaiset Akson ry on huolissaan asiantuntijuuden riittävydestä erityisesti kuntoutussuunnitelman laadinnassa. Perusteluissa todetaan, että suunnitelmaan laatisi lääkäri yhdessä moniammatillisen ryhmän kanssa. Käytännössä tämä

ei toteudu, ellei henkilöllä ole hoitosuhdetta selkäydinvamma-keskuksiin. Kuntoutussuunnitelmia kirjoittaa usein vaihtuva terveyskeskuslääkäri ilman aikaisempaa hoitosuhdetta asiakkaaseen. Mitä harvinaisempi tai moninaisempi vamma, sen vaativampaa osaamista ja taitoa lääkäriltä tai hoitohenkilökunnalta tarvitaan.

Akson suhtautuu kriittisesti ICF – luokituksen käyttöön kuntoutussuunnitelmien laadinnassa. Kuntoutussuunnitelmia tekevät henkilöt eivät välttämättä ole riittävän perehtyneitä ICF – luokituksen käyttämiseen. Tämän vuoksi asiantuntemuksen vaatavuus nousee huomattavasti niin lähettävällä kuin päättävällä tasolla. Kelan tulisi huomioida luokitus myös lomakkeiden uudistamisprosessissa. On tärkeää, että lomakkeissa pyydettävät tiedot vastaavat kuntoutuksen tarpeen arviointiin. Lomake pitää olla täytettävissä tarpeellisilla tiedoilla päätöksen tekoa varten, vaikka ICF – luokitusta ei tuntisikaan.

Selkäydinvammaiset Akson ry yhtyy Vammaisfoorumin näkemykseen, että Kelan tulisi aina palauttaa kuntoutussuunnitelma täydennettäväksi, jos se havaitsee siinä puutteita. Suunnitelman puutteellisuus ei saisi koskaan olla hylkäävän päätöksen peruste.

Hyvän kuntoutuskäytännön kriteerit

Perusteluissa viitataan useasti, että kuntoutuksen tulee olla hyvän kuntoutuskäytännön mukaista. Selkäydinvammaiset Akson ry katsoo, että kyseessä olevat kriteerit pitää olla helposti kaikkien saatavilla esimerkiksi Kelan internetsivuilta.

Lopuksi

Selkäydinvammaiset Akson ry pitää hyvänä, että tähän lain muutokseen on varattu lisäresursseja ja että kuntoutus tulee olemaan jatkossa yksilöllisempää ja tarpeeseen nähden riittävää. Pieni huoli kuitenkin on nyt jo valmiiksi heikossa asemassa olevien henkilöiden kuntoutuksen tulevaisuudesta, koska julkinen terveydenhuolto ei ole pystynyt vastaamaan kuntoutustarpeen järjestämiseen, jos Kela ei ole sitä järjestänyt.

Helsingissä 10.10.2014

Merja Leppälä
Puheenjohtaja

Anni Täckman
Järjestösihteeri

Lisätietoja antaa: Anni Täckman, järjestösihteeri p. 050 329 7899,
anni.tackman@aksonry.fi